

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2015)0031

USA Senati aruanne LKA korraldatud piinamiste kohta

Euroopa Parlamendi 11. veebruari 2015. aasta resolutsioon Luure Keskagentuuri (LKA) piinamisvõtteid käsitleva USA Senati raporti kohta (2014/2997(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 2, 3, 4, 6, 7 ja 21,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eelkõige selle artikleid 1, 2, 3, 4, 18 ja 19,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning selle juurde kuuluvaid protokolle,
- võttes arvesse ÜRO asjaomaseid, inimõigusi käsitlevaid dokumente, eriti 16. detsembri 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, 10. detsembri 1984. aasta piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni ja selle asjaomaseid protokolle ning 20. detsembri 2006. aasta rahvusvahelist konventsiooni kõigi isikute sunniviisilise kadumise eest kaitsmise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid kohtuasjades *al-Nashiri vs. Poola*, *Abu Zubaydah vs. Leedu*, *Husayn (Abu Zubaydah) vs. Poola*, *El-Masri vs. endine Jugoslaavia* ja *Makedoonia vabariik*, *Nasr ja Ghali vs. Itaalia* ning *al-Nashiri vs. Rumeenia*,
- võttes arvesse Itaalia kohtu otsust, millega mõisteti 2003. aastal aset leidnud Milano imaami Abu Omari röövis osalemises tagaselja süüdi 22 LKA agent, üks USA õhujõudude piloot ja kaks Itaalia salateenistuse agent ning määrati neile vanglakaristused,
- võttes arvesse oma 6. juuli 2006. aasta resolutsiooni LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise

- kohta, mis võeti vastu ajutise komisjoni töö vaheetapis¹,
- võttes arvesse oma 14. veebruari 2007. aasta resolutsiooni LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise kohta²,
 - võttes arvesse oma 11. septembri 2012. aasta resolutsiooni kinnipeetavate väidetava transpordi ja ebaseadusliku kinnipidamise kohta Euroopa riikides Luure Keskagentuuri (LKA) poolt ning Euroopa Parlamendi LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise uurimise ajutise komisjoni raporti järeelmeetmete kohta³,
 - võttes arvesse oma 10. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni vangide väidetava transpordi ja ebaseadusliku kinnipidamise kohta Euroopa riikides Luure Keskagentuuri poolt⁴,
 - võttes arvesse Ameerika Ühendriikide Senati luurealase erikomisjoni uurimust Luure Keskagentuuri (LKA) kinnipidamis- ja ülekuulamisprogrammi kohta ning kinnipeetute erineval viisil piinamise kohta aastail 2001–2006,
 - võttes arvesse oma resolutsioone Guantánamo kohta, millest viimane on 23. mai 2013. aasta resolutsioon Guantánamo ning sealsete vangide näljastreigi kohta⁵,
 - võttes arvesse 5. ja 6. juunil 2014. aastal Luxembourgis toimunud nõukogu kohtumisel vastu võetud järeldusi, milles käsitletakse põhiõigusi ja õigusriigi põhimõtteid ning komisjoni 2013. aasta aruannet Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamise kohta,
 - võttes arvesse oma 27. veebruari 2014. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus (2012)⁶,
 - võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2014. aasta teatist „ELi uus õigusriigi tugevdamise raamistik” (COM(2014)0158),
 - võttes arvesse komisjoni 3. veebruari 2014. aasta ELi korrupsioonivastase võitluse aruannet (COM(2014)0038),
 - võttes arvesse oma 12. märtsi 2014. aasta resolutsiooni USA Riikliku Julgeolekuagentuuri jälgimisprogrammi ja ELi liikmesriikide jälgimisasutuste ning nende mõju kohta ELi kodanike põhiõigustele ja Atlandi-ülesele koostööle justiits- ja siseküsimustes⁷,
 - võttes arvesse 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK,

¹ ELT C 303 E, 13.12.2006, lk 833.

² ELT C 287 E, 29.11.2007, lk 309.

³ ELT C 353 E, 3.12.2013, lk 1.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0418.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0231.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0173.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0230.

- võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamine on eduka terrorismivastase poliitika oluline osa;
 - B. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt hukka mõistnud LKA salajase kinnipidamise ja erakorralise üleviimise programmi, mille käigus rikuti hulgal juhtudel inimõigusi, kasutades muu hulgas piinamist ja muud ebainimlikku või inimväärikust alandavat kohtlemist, inimröövi, salajast kinnipidamist, kohtumõistmiseta vahi all hoidmist ning rikuti tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet;
 - C. arvestades, et hoolimata nende erijoontest kohaldatakse ka terrorismi vastu võitlemise ja riikliku julgeoleku poliitikale vastutuse põhimõtet ning rahvusvahelise õiguse ja inimõiguste rikkumise puhul ei saa lubada karistamatust;
 - D. arvestades, et vastutuse võtmine erakorraliste üleviimiste, inimröövide, ebaseaduslike salajaste kinnipidamiste ja piinamise eest on hädavajalik selleks, et tulemuslikult kaitsta ja edendada inimõigusi ELi sise- ja välispoliitikas ning tagada õigusriigi põhimõttel rajanev õiguspärane ja tulemuslik julgeolekupoliitika;
 - E. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud, et põhjalikult uuritaks ELi liikmesriikide koostööd LKA salajase kinnipidamise ja erakorralise üleviimise programmiga;
 - F. arvestades, et parlamendi eelmine koosseis palus oma 10. oktoobri 2013. aasta resolutsioonis parlamendi praegusel koosseisul jätkata LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise uurimise ajutise komisjoni antud mandaadi täitmist ja rakendamist ning seega tagada, et parlamendi soovitusi täidetakse, uurida võimalikke uusi asjaolusid ning kasutada täielikult ära ja arendada edasi oma uurimisõigust;
 - G. arvestades, et USA Senati luurealase erikomisjoni raportist selgub uusi tõsiasi, mis kinnitavad väiteid, et mitu ELi liikmesriiki, nende ametivõimud ja ametnikud ning nende julgeoleku- ja luureteenistuste agendid olid kaasosalised LKA salajase kinnipidamise ja erakorralise üleviimise programmis ja nende tegevus oli mõnikord korrumppeerunud, sest LKA pakkus koostöö eest märkimisväärseid rahasummasid;
 - H. arvestades, et USA Senati luurealase erikomisjoni raportis lükatakse ümber LKA väited, nagu oleks piinamise abil saadud teavet, mida ei oleks suudetud kätte saada tavapärasteid, vägivaltatuid ülekuulamise meetodeid kasutades;
 - I. arvestades, et Hispaania Kuningriigi siseriiklikus kohtus (Audiencia Nacional) on menetlemisel Guantánamo Bay mereväebaasis toimuvat piinamist käsitlev kriminaalasi nr 150/09, mida arutatakse keskkohus nr 5 (Juzgado Central No 5);
 - J. arvestades, et USA president Barack Obama lubas sulgeda Guantánamo Bay kinnipidamiskeskuse 2010. aasta jaanuariks, selles keskuses hoitakse 122 kinnipeetavat, kellele ei ole kriminaalkohtus ametlikku kriminaalsüüdistust esitatud ning kellest 54 suhtes on tehtud ametlik vabastamisotsus;
 - K. arvestades, et ELi liikmesriikide abi mõnede Guantánamo Bay vangide

ümberasustamisel on olnud aeglane ja piiratud;

1. väljendab heameelt USA Senati luurealase erikomisjoni otsuse üle avaldada Luure Keskagentuuri kinnipidamis- ja ülekuulamisprogrammi kohta käiva raporti kokkuvõte; õhutab avaldama raporti täisteksti ilma liigse ja ebavajaliku toimetamiseta;
2. mõistab teravalt hukka julmad ülekuulamisviisid, mida nende ebaseaduslike terrorismivastaste operatsioonide käigus kasutati; rõhutab USA Senati lõppjärel dust, mille kohaselt LKA rakendatud vägivaldsed meetodid ei aidanud saada luureteavet, mis oleks ära hoidnud edasisi terrorirünnakuid; kordab, et mõistab piinamise tingimusteta hukka;
3. on seisukohal, et LKA programmi ümbritsev karistamatuse tunne on teinud võimalikuks põhiõiguste jätkuva rikkumise, mis on ilmnenu d USA Riikliku Julgeolekuagentuuri ja mitme liikmesriigi salateenistuste ulatuslike jälgimisprogrammide käigus;
4. kutsub Ameerika Ühendriike üles uurima LKA üleviimise ja salajase kinnipidamise programmide käigus korda saadetud mitmeid inimõiguste rikkumisi ja esitama nende kohta süüdistusi ning vastama kõigile ELi liikmesriikide taotlustele LKA programmiga seotud teabe saamise, väljaandmise või ohvritele tõhusate õiguskaitsevahendite võimaldamise kohta;
5. kordab oma üleskutset liikmesriikidele uurida väiteid, et nende territooriumil asusid salavanglad, kus inimesi LKA programmi alusel kinni peeti, ning esitada süüdistus neis operatsioonides osalenutele, võttes arvesse kogu uut ilmsiks tulnud tõendusmaterjali;
6. palub liikmesriikidel uurida täies ulatuses hiljutisi väiteid selle kohta, et nende territooriumil on teostatud ebaseaduslikku üleviimist, kinnipidamist ja piinamist, ning esitada niisuguste tegude eest vastutajatele süüdistus;
7. väljendab muret takistuste üle, mida tuleb ületada riikide parlamentaarsete ja kohtulike uurimiste käigus, kus käsitletakse mõnede liikmesriikide kaasatust LKA programmi, riigisaladuse kuritarvitamise üle ning dokumentide õigustamatu salastamise üle, mille tulemuseks on kriminaalmenetluste lõpetamine ja inimõiguste rikkujate *de facto* karistamatus;
8. nõuab, et viivitamata avalikustataks niisuguste teostatud uurimiste tulemused, mis on seotud liikmesriikide osalemisega LKA programmis, eelkõige Chilcoti juhitud uurimise tulemused;
9. nõuab, et võetaks vastu liidusisene põhiõiguste strateegia ning palub komisjonil teha ettepanek sellise strateegia ja sellega seotud tegevuskava vastuvõtmiseks;
10. teeb kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile ülesandeks taasalustada koos väliskomisjoniga ja eelkõige selle inimõiguste allkomisjoniga uurimist vangide väidetava transpordi ja ebaseadusliku kinnipidamise kohta Euroopa riikides LKA poolt ning esitada aasta jooksul täiskogule aruanne, sel eesmärgil tuleks
 - järgida soovitusi, mis Euroopa Parlament andis oma 11. septembri 2012. aasta resolutsioonis kinnipeetavate väidetava transpordi ja ebaseadusliku

kinnipidamise kohta Euroopa riikides Luure Keskagentuuri (LKA) poolt ning Euroopa Parlamendi LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise uurimise ajutise komisjoni raporti järelmeetmete kohta,

- hõlbustada ja toetada inimõigusi austavat vastastikust õigusabi ja õigusalast koostööd uurimisasutuste vahel, samuti liikmesriikides vastutuse väljaselgitamisega tegelevate juristide koostööd;
 - korraldada koos riikide parlamentide ja erialaspetsialistidega kuulamine, et saada ülevaade kõigist lõpetatud ja käimasolevatest parlamentaarsetest ja kohtulikest uurimistest;
 - korraldada kõiki huvitatud fraktsioone hõlmav parlamendi teabekogumissioon liikmesriikidesse, kus väidetavalt asusid LKA salavanglad;
 - koguda kokku asjakohane teave ja tõendid võimalike altkäemaksude ja muu LKA programmiga seotud korruptsiooni kohta;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.